

POLSKIE ŻYCIE POLITYCZNE

Projekt nowego sojuszu.

Likwidacja małej ententy.

WARSZAWA, 23 lutego. (Telefonem od naszego warsz. korespondenta). — W związku z zapowiedzianym przyjazdem p. Benesa do Warszawy, dowiadujemy się, że w czasie jego pobytu omawiana będzie sprawa utworzenia przy-
mięra polsko-czesko-bałkańskiego.

Do sojuszu tego wejśćby miały: **Jugosławia, Rumunia, Czechosłowacja i Polska.**

Utworzenie tego sojuszu **opowiedziane byłoby przez likwidację t. zw. małej ententy**, do której Polska w charakterze członka przystąpić nie chciała.

N.P.R. nie chce konszach- tów z „Chjeną“.

Niepowodzenie misji posła Wachowiaka.

WARSZAWA, 23 lutego. (Telefonem od naszego korespondenta). Po powrocie z Krakowa posła Wachowiaka, który, jak donosiliśmy, brał udział w poufnych naradach p. Witosa z p. Marjanem Seydą, odbyło się **poufne zebranie klubu N. P. R. sejm i senatu**, na którym omawiana była sprawa utworzenia t. zw. polskiej większości.

Dyskusja była bardzo burzliwa.

Okazało się, że **poseł Wachowiak, który jest gorącym stronnikiem porozumienia wspólnego z piaszczycami z „Chjeną“, może liczyć w obu klubach N. P. R. na 5 głosów.**

Reszta enpeerowców, z posłem Chądzyńskim na czele, wynosząca 16 głosów, jest zupełnie stanowczo tej kombinacji przeciwna.

Nowa frakcja parlamentarna.

Otrzymałmy następujący komunikat o zorganizowaniu się nowej frakcji parlamentarnej:

„W myśl uchwały zjazdu krajowego sjonistycznej partii pracy „Hitachdut“, oraz konferencji „Hitachdut“ we Wschodniej Małopolsce posłowie: C. Heller, A. Lewinson, dr. A. S. Silberschein, oraz senator dr. M. Binonstock — członkowie „Koła żydowskiego“ nale-

żący do „Hitachdutu“. Frakcja ta jako jedyna reprezentacja żydowskich mas pracujących Rzeczypospolitej w parlamencie polskim, stać będzie na straży praw i interesów żydowskich rzesz pracujących wogóle, robotników zaś żydowskich w szczególności.

Frakcja stanowi część składową „Koła żydowskiego“.

Wojewódzka instytucja kredytowa na Śląsku.

KATOWICE, 23 lutego. (AW). Komisja budżetowa sejmiku śląskiego na ostatnim posiedzeniu rozpatrywała kwestię powołania do życia wojewódzkiej instytucji kredytowej, przyczem uznano potrzebę stworzenia organu kredytowego, któryby mógł obiać obywatelom czuwania nad kredytami, przyznawanymi gminnym instytucjom z funduszy wojewódzkich, co dotychczas z konieczności wykonywał wydział skarbowy województwa.

Po przedyskutowaniu zasadniczej linii statutu, przedstawiciele N.P.R. oświadczyli, że o ile po-

wstanie ta instytucja, gotowi są cofnąć swój wniosek, przekazany komisji budżetowej, o utworzeniu banku rolnego. Analogiczne oświadczenie złożyli również przedstawiciele klubu P.P.S. odnośnie swego projektu utworzenia banku budowlanego. Założenia wojewódzkiej instytucji kredytowej domagają się w szczególności gminy i miasta śląskie, utrzymując w niej jedyny organ, któryby się mógł zająć zorganizowaniem pożyczki komunalnej, stanowiącej w obecnych warunkach jedyny ratunek dla zupełnie zdeorganizowanych finansów miasta.

POMOC DLA UCHODZCÓW ROSYJSKICH W POLSCE.

WARSZAWA, 23 lutego. (Russpress). Z powodu zjawienia się niepokojących pogłosek o mającej rzekomo nastąpić wkrótce, z powodu braku środków, likwidacji „Tow. pomocy uchodźcom rosyjskim w Polsce“ (była organizacja rosyjskiego czerwonego krzyża), dyrektor tej instytucji p. Ugrumow zakomunikował współpracownikowi „Russpressu“, że pogłoski te pozabawione są podstaw. Pewien, dając się odczuwać brak środków, dający się odczuwać brak środków finansowych zmusił wprowadzić tow. do częściowej likwidacji utrzymywanych przez nie instytucji, jednakże redukcja w żadnym razie nie dotknie punktów żywnościowych i warsztatów rzemieślniczych, które są główną formą pomocy, okazywanej uchodźcom rosyjskim.

ROLA GDAŃSKA.

GDAŃSK, 23 lutego. (AW). — „Dziennik Gdański“ donosi, że państwa bałtyckie sprowadzały wię-

szę do „Hitachdutu“. Frakcja ta jako jedyna reprezentacja żydowskich mas pracujących Rzeczypospolitej w parlamencie polskim, stać będzie na straży praw i interesów żydowskich rzesz pracujących wogóle, robotników zaś żydowskich w szczególności.

DROŻYZNA W GDAŃSKU.

GDAŃSK, 23 lutego. (A. W.). — Senat gdański przedłożył wniosek podwyżki dla urzędników z 489 do 952 proc. dodatku drożyznianego. Na podstawie tej uchwały urzędnicy miejscy otrzymali w dn. 22 b. m. wspomniany dodatek.

NOWY PREZYDENT SENATU FRANCUSKIEGO.

PARYŻ, 23 lutego. (Pat). Prezydent senatu 142 głosami przeciw 133 został wybrany Doumergue.

Prasa warszawska.

Pos. Stroński przemawiał wczoraj w wielkiej sali Filharmonii. — A ponieważ jest człowiekiem o-szczędnym, nie napisał w dzisiejszym numerze Rzeczypospolitej zwykłej swej elukubracji porannej zamieścił natomiast tekst swego przemówienia.

Cytujemy z niego ciekawsze wyjątki:

Jakaż tedy Polska być powinna?

Nasamprzód w zakresie naszej polityki narodowej zarówno zewnętrznej jak i wewnętrznej.

Na to, ażeby nasza polityka zagraniczna była taka, jaka być powinna, nie wolno nam ani na chwilę tracić z oczu i świadomości całego ogromu tego zdarzenia dziejowego, jakim była czterolatnia wielka wojna światowa.

Zupełnie słusznie! Wisła wpada do Bałtyku, ale o tem też nikt nie mówi.

A w polityce wewnętrznej?

W polityce wewnętrznej trzeba przede wszystkim, aby Polska była naprawde polską.

Jest to owo najbardziej dzisiaj poruszające umysły zagadnienie obcych narodowości w dzisiejszej Polsce.

My mamy w Państwie Polskiem przeszło 30 proc. narodowości obcych. Ale my nie jesteśmy, jako naród i państwo, pod tym względem wyjątkiem. Wielka Brytania składa się z najrozmaitszych narodowości, a i sama Anglia ma różne pierwotne narodowe w swoim łonie, Ameryka ma także mnóstwo narodowości różnorodnych. Belgia składa się z Belgów francuskich i Belgów flamandzkich, a mimo to jest państwem i jest narodem angielskim, amerykańskim i belgijskim.

Zupełnie słusznie, ale ani Anglia ani Belgia nie posiadają stronnictwa chrześcijańskich żydów, hebrajczyków, ultra-anglikami, wzgl. ultra-belgami i bezwzględnie starających się wytepić pozostałe narodowości.

Ale zaraz się p. Lewin poprawia. Nie znaczy to, ażebyśmy kiedykolwiek inne narodowości chcieli uciśkać. To jest także niezgodne z całym duchem narodu polskiego. Te narodowości mają swoje prawa narodowe zabezpieczone. I gdyby nawet w traktatach międzynarodowych tego nie było, to naród polski sam by to zrobił. Dlatego, że uciśk innych narodowości jest w Polsce niemożliwością, bo to jest sprzeczne z sercem i jest sprzeczne z duchem Polski. (Okłaski).

Panie Stroński, ostrożnie na zakretach! A „numerus clausus“, proponowane przez Pańskie stronnictwo?

A druga rzecz w polityce wewnętrznej, to jest to, że Polska powinna być rządona prawnie.

Znowu Wisła w morzu Bałtyku!

I wreszcie Polska powinna być wierząca i przez wszystkich Polaków kochana!

Tak jest. Ale nie wierząca np. Strońskim, Rabskim, Zamorskim etc. Na takim wierzeniu żadnego Polska wyszła! Lector.

NIESTEPLIWOŚĆ TURCJI.

MOSKWA, 23 lutego. (A. W.).

Prasa sowiecka podaje z Angory, że Kemal basza w mowie, wygłoszonej na konferencji ekonomicznej w Smyrnie w sprawie sytuacji wynikłej na konferencji lozańskie, powiedział, że Turcja pozostaje na stanowisku nieodstępowania od dotychczasowych postulatów, dyktowanych koniecznościami narodowymi.

ROSJA SOWIECKA I GRECJA.

SOFIA. (Russpress). Komitet rewolucyjny Grecji zwrócił się do rządu estońskiego z żądaniem, aby przedsięwzięte były kroki w celu wznowienia stosunków handlowych pomiędzy Grecją a Rosją sowiecką. Tutejszy przedstawiciel grecki zwrócił się do znajdującego się w Sofii przedstawiciela Rosji sowieckiej, komunikując mu zamiary swego rządu. Odpowiedź sowiecka nie jest dotąd znana. W kołach, zbliżonych do przedstawicielstwa sowieckiego zapewniano, że Rosja sowiecka chętnie podejmie stosunki z Grecją.

Echa przygody gen. Carton.

Cel podróży. — W Soliszkach. — Wywiezieni w głąb Litwy. — W brudnym hotelu kowieńskim. — Interwencja posła Waughana. — Polscy oficerowie uważani są za jeńców wojennych. — Zwolnienie Anglików bez wyjaśnień i przeprosin.

WARSZAWA, 23 lutego. (Telefonem). W sprawie przygody generała Carton de Viarta, szefa angielskiej misji wojskowej w Warszawie specjalny wysłannik „Kurieru Wschodniego“ otrzymał ze wspomnianej misji następujące informacje:

Generał Carton de Viart w towarzystwie majora Granta i dwóch oficerów polskich, pp. Dunin-Wasowicza i Morawskiego udał się z Wilna w ubiegłą sobotę pociągiem do Włotowa dla osobistego rozejrzenia się w sytuacji w t. zw. pasie neutralnym.

Następnie z Włotowa na sanokach dojechali do wsi Kalenice. — Tam dowiedzieli się, że pobliska wieś Soliszki znajduje się w rękach polskich, a ostrzeliwana jest przez artylerię litewską.

Dla zbadania tej sprawy gen. Carton wraz ze swoimi towarzyszami udał się do wsi Soliszki. — Tam przekonał się, że wieś jest w rękach litwinów. Zaimowały ją regularne wojska litewskie 5 pułku piechoty.

Oddział tego pułku otoczył natychmiast delegację wojskową angielską i aresztował ją. Wszystkich czterech wsadzono do samochodu i odesłano w głąb Litwy. — Po drodze oficerów polskich wysadzono z samochodu i pozostawiono w sztabie brygady, w Koszodrach. Było to już 18 lutego. Dopiero następnego dnia, 19 b. m. generał Carton i major Grant zostali dowiezieni do Kowna i osadzeni w brudnym, obszarpanym hotelu. —

Tam trzymano ich pod strażą aż do następnego dnia. O godzinie 10 rano w poniedziałek zjawił się urzędnik litewskiego ministerstwa spraw zagranicznych i zawiadomił generała Carton, że zwalnia go z aresztu.

Generał Carton w towarzystwie majora Granta udał się natychmiast do przedstawiciela Wielkiej Brytanii w Kownie p. Wanghiana, lecz, jak okazało się, poseł angielski dopiero pięć minut temu dowiedział się o całym zajściu. Natychmiast złożono notę z protestem, na którą rząd litewski odpowiedział werbalnie, że członków delegacji angielskiej uwalnia, co się zaś dotyczy oficerów polskich, to zatrzyma ich, jako jeńców wojennych.

Jednocześnie przedstawiciel rządu litewskiego oświadczył, że nie pozwala gen. Cartonowi na powrót do Warszawy przez Wilno, a tylko drogą określoną przez granicę litewsko-niemiecką, Królewiec itd.

Należy dodać, że żadnych przeprosin, ani tłumaczeń gen. Carton od rządu litewskiego nie uzyskał. Przed samym wyjazdem zjawił się jeden z generałów litewskich i wyraził żal z powodu całego zajścia w swoim imieniu.

Wczoraj o godzinie 6-tej wieczorem gen. Carton drogą określoną powrócił do Warszawy.

Misja wojskowa angielska upominać się będzie obecnie o uwolnienie oficerów polskich, którzy byli przydzieleni do misji angielskiej. H. Liński.

Dyplomatyczny atak sowiecki na Polskę.

GDANSK, 23 lutego. „Danziger Neueste Nachrichten“ poświęcają obszerny artykuł nocie Cziczeryna w sprawie konfliktu litewsko-polskiego. Dziennik ten pisze, że od czasu konferencji w Genewie Rosja potrafiła zyskać pisze, coraz poważniejsze miejsce w koncercie mocarstw, które teraz z Rosją musi się liczyć. Rosja korzysta z tej sposobności, aby ograniczyć wpływ ententy na państwa wschodnie pomiędzy Niemcami i Rosją. Taktyka ta odnosi coraz pomyślniejsze triumfy.

„Danziger Neueste Nachrichten“ mówią wyraźnie o porozumieniu pomiędzy Litwą i Rosją. Rosja jest nazbyt ostrożna, aby od razu działać sama. Rosja rozpoczyna swą akcję obecnie za pośrednictwem Litwy. Notę Cziczeryna należy rozumieć jako ostrzeżenie pod adresem Polski, stwierdzające, że w żadnym razie nie znieście, aby linie kolejową Wilno — Grodno dostała w swe ręce Polska.

Notę należy również rozumieć,

jako pierwsze uderzenie przeciwko ryskiemu traktatowi. Odczuwa się doskonale, piszą „Danziger Neueste Nachrichten“, że Rosja z pomocą Litwy pragnie wreszcie rozsadzić narody, dzielące ją od środkowej Europy, przedewszystkiem zaś od Niemiec. Pierwszym warunkiem w tym względzie jest zwołanie ryskiego traktatu. „Bowie — piszą dosłownie „Danziger Neueste Nachrichten“ — tylko przez obecnie polskie terytorium idzie droga politycznej przyszłości Rosji. W Warszawie wiadomo doskonale, że nie Litwa, lecz Rosja jest ostatecznym kontrpartnere w sprawie wileńskiej“.

Zdaniem „Danziger Neueste Nachrichten“ Polska pragnie się ukręcić poza plecami ententy i ligi narodów, które upoważniły Polskę do zajęcia strefy neutralnej. Pismo sądzi jednak, że Polsce się to nie uda, gdyż zachodnie mocarstwa mają w obecnej chwili dosyć własnych trosk i kłopotów i nie zechcą drażnić Rosji.

Rynek Prus Wschodnich.

PARYŻ, 23-go lutego (AW). — „Chronique Economique et Financiere“, wychodząca w Brukseli, w dodatku, poświęconym sprawom polskim, wyraża zdziwienie, że Polska nie zainteresowała się dotąd rynkiem Prus Wschodnich i nie stara się wywozić tam węgla, cementu i wyrobów swego przemysłu, który doskonale mógłby konkurować z niemieckim, gdyż transport ze Śląska n. p. jest tańszy przez Warszawę

i Mławę, niż przez Berlin.

Pismo podkreśla, że Niemcy z Prus Wschodnich spłacają odszkodowania polskiemu drzewem, które w Polsce jest znacznie tańsze, niż na rynku Prus.

Opanowanie rynku Prus Wschodnich przez Polskę przeszkodziłoby ekspansji Niemiec na Litwie. Tymczasem Polska po plebiscycie przestała się zupełnie interesować Prusami.

WIADOMOŚCI HANDLOWE

Ostatnia książka min. Raszina.

Korona czesko-słowacka, której istnienie datuje się od marca roku 1919, z początku przechodziła wszystkie koleje walut środkowo-europejskich i pod względem wahań kursowych szczególnie zbliżała się do marki niemieckiej. Dopiero, poczynając od jesieni roku 1921, korona czesko-słowacka zaczyna coraz bardziej niezależnie się od marki niemieckiej, a w miarę jej deprecjonowania się kurs korony czesko-słowackiej coraz więcej się wzmacniał. To stało i szybkie uzdrawianie się korony czesko-słowackiej zwróciło uwagę całego świata na politykę finansową rządu czesko-słowackiego i kiedy z zapisu Carnegie'ego miało wydać zbiór prac, poświęconych historii wojny światowej, zwrócono się do dr. Raszina z prośbą o opracowanie polityki finansowej i walutowej Czechosłowacji.

Należy zauważyć, iż dr. Raszin dał się poznać jako znawca spraw podatkowych już przed wojną, piastując mandat poselski w parlamencie wiedeńskim. Teke ministra skarbu objął on w październiku roku 1918 i dzięki umiejętnej polityce skarbowej zdołał szybko zjednać sobie zaufanie społeczeństwa. W roku 1920 dr. Raszin wydał „Dzieje Ekonomii Politycznej” — opracowane przezeń w czasie wojny w zakładzie karnym w Moellersdorfie. Znać w tej pracy znaczne wpływy prof. Philippovicha, ale jednocześnie autor jej zdołał wykazać głębokie zrozumienie zagadnień gospodarczych i nie tylko z punktu widzenia teoretycznego, lecz i praktycznego. Nowa praca dra Raszina p. t. „Polityka finansowa i gospodarcza Czechosłowacji” ukazała się obecnie w druku jednocześnie w trzech językach: w czeskim w Pradze (nakładem Praskiego archiwu tiskarni), angielskim w Oxfordzie (nakł. Clarendon Press) i niemieckim w Monachium (nakł. Dunckera i Humblota). Na szczególną uwagę w tej pracy zasługuje rozdział poświęcony genezie i rozwojowi korony czesko-słowackiej. Dr.

Raszin, wykazuje, w jak znacznej zależności pozostawała przez długi czas korona czesko-słowacka od marki niemieckiej i omawia wpływ bilansu handlowego i płatniczego ilości banknotów, będących w obiegu i t. p. na kształtowanie się jej kursu. Okazuje się, że dr. Raszin był stanowczym przeciwnikiem teorii ilościowej, jakkolwiek wielu uważało go za jej zwolennika. „Inflacji nie stwarza — pisze autor — sam tylko wzrost znaków obiegowych, lecz nadmierny wzrost dochodów poszczególnych warstw społeczeństwa. Zgodnie z teorią ilościową zarówno marka niemiecka, jak i korona austriacka musiały ulec deprecjacji, gdyż w Niemczech i Austrii ilość znaków obiegowych stała się zbyt wielką. Ale gdyby ta teoria była słuszna, korona czesko-słowacka nie powinna byłaby spadać, gdyż emisja jej nie powiększała. Mimo to jednak korona czesko-słowacka z początku stale spadała, pociągając za sobą skutki, towarzyszące inflacji (drożyzna, zmniejszenie się wydajności pracy, chęć zarobkowania bez pracy, żądza użycia i t. p.). Przyczyną spadku korony czesko-słowackiej był nadmierny wzrost dochodów, prowadzący do wzmocnienia zakupów i głównie towarów, produkowanych skutkiem upadku wydajności pracy w ilości niedostatecznej”.

Część druga pracy dra Raszina poświęcona jest państwowej gospodarce skarbowej.

Zawiera ona między innymi szczegółowy wykaz dochodów i wydatków państwa czeskiego i dokładnie je analizuje. Ciekawym zjawiskiem jest, iż dochody rzeczywiste są w okresie omawianym przez dra Raszina (od początku 1919 r. do końca pierwszego półrocza 1921 r.) wyższe od preliminarzowych. Nadwyżka jest dość poważna, wynosi bowiem przeszło 3 miliardy wobec 10 miliardów przewidzianych przez preliminarz.

Jakkolwiek nadw. dochodów we wspomnianym okresie tłumaczy

się częściowo spadkiem wartości korony czeskiej, jaki miał miejsce w tym czasie i który spowodował podwyższenie podatków, niemniej jednak powyższe zestawienie świadczy o energicznej i rozumnej polityce skarbowej rządu czesko-słowackiego, który za cel sobie postawił uzdrowienie waluty krajowej.

W rozdziale, zatytułowanym „Długi państwowe”, dr. Raszin określa udział Czechosłowacji w długach przedwojennych Austro-Węgier na 4.500 milionów. Wobec zapadłej niedawno uchwały komisji odszkodowań udział ten ma wynosić 42 procent, co czyni 8 tysięcy 400 milionów koron. — W rozdziale, poświęconym środkom gospodarczo-finansem, za pomocą których miało osiągnąć niezależność gospodarczą Czechosłowacji, autor wyjaśnia metody i zabiegi rządu czesko-słowackiego, zmierzające ku wyparciu obcego kapitału ze spółek akcyjnych i banków.

Praca zmarłego przed kilku dniami min. Raszina, pozwalająca odwrócić obraz jego niezwykle celowej i pełnej zasług działalności na polu skarbowym, powszechnie obudziła żywe zainteresowanie. Jest to praca wybitnie świadcząca o indywidualności jej autora i zezwleku na jej niezmiernie pouczającą treść powinna być jaknajszybciej przełożona na język polski i udostępniona w ten sposób społeczeństwu polskiemu.

Życie gospodarcze Polski.

Nieprawdziwe pogłoski o kredytach rządowych. Zarówno w Warszawie jak i w Łodzi krążyły w ostatnich dniach pogłoski o zamierzonym jakoby przez ministerium skarbu udzielaniu kredytów rządowych przemysłowcom pod warunkiem spłaty tych kredytów towarami.

„Kurier Poranny” dowiaduje się obecnie z miarodajnego źródła, że, jak można się było spodziewać, pogłoski te są nieprawdziwe.

Zniesienie sekwestru ropy. Z dniem 9-go b.m. zwolniona została

od sekwestru państwowego ropa, przypadająca na udziały netto (ropa netto), należąca do posiadaczy kopalni (uprawnionych do wydobycia) oraz wszelkie przetwory ropy naftowej (przetwory naftowe).

Jednakże przedsiębiorstwa naftowe obowiązane są nadal udzielać ministrowi przemysłu i handlu i organom przezeń umoważnionym, w terminach ustalonych i na ich żądanie, wszelkich wyjaśnień o przedsiębiorstwie, a w szczególności przedkładać wykazy produkcji tłoczenia, magazynowania.

Dzisiejsza giełda warszawska

Gotówka.	
Dolar Stan. Zjedn.	53000—51000
Dolar kanad.	50500
Marka niem.	231.
Czeki i wpłaty.	
Belsia	1675.
Berlin	237—227.
Gdańsk	254.
London	24300—255000.
Nowy Jork	52200—50000
Drobne dolary	52000—49700
Pariz	5125.
Praga	1530
Szwajcaria	9575
Wiedeń	7250
Włochy	2450.
Listy zastawne.	
Miljonówka	1715
4 i pół proc. listy zast. ziemsk. za 100 rubli	2700.
5 procen. obl. m. Warszawy	380.
Akcie.	
Bank Dyskontowy	59000
Bank Handlowy	7800
Bank dla handlu i przem.	15000
Bank przemysłowy	9000
Bank przem. i wójskich	4900
Bank zachodni	6050
Bank zjedn. ziem pol.	12000
Bank sp. zarobk.	18000
Wildt	13200
Crestocice	151000
Cukier	16700
Firlef	15100.
Drzewo	6500
Węgier	154000
Cegielski	119750
Lit-on	5500
Modrzewski	70000
Ostrowiec	69000
Karasiński	11000
Zielinski	29000
Rudzi	45000
Starachowice	43500
Pocisk	6200
Parowoz	11150

Zyrardów 170000
Hurt 6000
Iabikowscy 12300
Zieluda 5100
Haberbusch 28500
Natta 750
Nobel 17900

Kurs marki polskiej.

ZURYCH, 22 lutego. — Marka polska 0,140.
GENEWA, 22 lutego. — Marka polska 0,135.
AMSTERDAM, 22 lutego. — Marka polska 0,0056,76
PARYZ, 22 lutego. — Marka polska 0,042,75
LONDYN, 22 lutego. — Marka polska — 210,000 (czek) 190,000 (gotówka).

Dzisiejsze notowania w Gdańsku i Berlinie.

GDANSK, 23 lutego. — (Tel. wt. „Kurier Wieczorny”). Trzecie notowania przed zamknięciem giełdy:

Dolar 23,70—23,000
Marka polska 48,50
Warszawa 44,50
Tendencja spokojna.

BERLIN, 23 lutego — (Tel. wt. „Kurier Wieczorny”). Trzecie notowania przed zamknięciem giełdy:

Warszawa 45.
Marka pol. 45,50
Nowy Jork 22,500.
London 106,100
Pariz 1367.
Wiedeń 53,15
Praga 665.
Belsia 1291.
Szwajcaria 4,255
Holandia 8525.
Cyprysianja 4182.
Sztokholm 5995.
Kopenhaga 4392.
Hiszpania 3528.
Tendencja spokojna.

PRZERWANIE PERTRAKCJI SOWIECKO-FINISKICH.

MOSKWA. (Russpress). Pertraktacje handlowe pomiędzy Finlandią a Rosją sowiecką zostały przerwane. Szef delegacji fińskiej dr. Kornisaari wyjechał stąd do Helsinków w celu naradzenia się z członkami rządu. Spodziewany jest wkrótce odjazd do Finlandii pozostałych członków delegacji fińskiej.

KURJER TECHNICZNY

Zastosowanie aparatów zapisujących w radiokomunikacji.

Przyjmowanie 650 liter na minutę. — Pomysłowe próby niemieckie. — Potrzeba powtórnego odczytywania. — Przeladowanie radiostacji.

Obsługa stacji odbiorczych radio przedstawia jedną trudność, — wymaga mianowicie personelu, przyjmującego możliwie wiele znaków na minutę. Od sprawności ludzkiej zależy więc całkowicie obfitość materiału, przechodzącego przez stację, a jest ona znacznie mniejsza od sprawności aparatu odtwórczego samozapisującego w telegrafii zwykłej.

Niemcy zastosowali pierwszy aparaty odbiorcze szybkozapisujące Siemens i Halskiego, osiągające sprawność do 400 liter, (znaków) na minutę, zaś aparat Wheatstone'a zwiększył tę liczbę do 500.

Pierwsze próby na przestrzeni Berlin—Królewiec powiodły się, powodując uskutecznienie podobnego połączenia przy służbie Berlin—London. Chociaż stanyły tu na przeszkodzie trudności atmosferyczne, przeciętna ilość depezy wynosiła 150 na godzinę, a więc 24 sekundy na każdą depezę.

Pierwsze aparaty posiadają jednak i swój minus. Oto utrwalenie

znaków odbywa się na wstędze stalowej, względnie na walcu woskowym, poczem należy ich wysłuchiwać powtórnie z szybkością odpowiadającą sprawności danego radiotelegrafisty.

Aparat Siemens. zastosowany w radiokomunikacji Berlin—Lipsk, przyjmował do 650 znaków na minutę, co powiększyło sprawność odbiorczą do 200 depezy na godzinę.

Liczyby te wskazują na znaczne rozszerzenie sprawności sieci dzięki zastosowaniu aparatów odbiorczych samozapisujących, to też nie dziwnego, iż nad udoskonaleniem ich pracują na całym świecie.

Jeśli uda się jeszcze wynaleźć aparat samozapisujący w formie gotowych znaków, oraz nadawczy automat, wtedy radio rozwinię się, podobnie, jak sztuka drukarska posunęła się naprzód z chwilą wynalezienia linotypu.

Możliwe, że rozwój radiotelefonii pozwoli na najszybszą formę

nadawania depezy przez mówienie do odpowiedniego aparatu, dopóki jednak nie jest to możliwe, należy udoskonalać dzisiejszy radiotelegraf, gdyż ilość radiodepezy wzrastać będzie szybko i łatwo osiągnąć takie przeladowanie stacji nadawczej i odbiorczej, że nie będą one w stanie spełniać swego zadania.

Inż. R.

Rokord szybkości w pisaniu na maszynie.

Europejski rekord w pisaniu na maszynie wzięła młoda Angielka miss Millicent Woodward. Piszę ona przeciętnie około 150 słów na minutę. Nawet gdy ma oczy zasłonięte pisze z tą samą szybkością. Miss Woodward pracuje w Royal Typewriter Company i otrzymuje najwyższe wynagrodzenie, jakie stenotypistka otrzymywać może, mianowicie 1000 f. angielskich miesięcznie. Podczas konkursu europejskiego miss Woodward otrzymała pierwszą nagrodę, pisząc 173 słowa na minutę. W ten sposób może ona pisać w ciągu godziny. Piszę ona bez omyłek i firma zaasekurowała ręce jej na sumę 5000 f. ang.

Czytanie

„Głos Polski”

Elektryfikacja kolei w Ameryce.

Przeszło 6000 km. nowych linii. — Oszczędność roczna 45,000,000 ton węgla. — Zyskowność przedsiębiorstw elektrokomunikacyjnych.

Pisaliśmy już w „Kurjerze” o nadzwyczajnych udogodnieniach przy stosowaniu trakcji elektrycznej, zamiast parowej, i o tem, jak się zabiera Francja do elektryfikacji swych linii kolejowych.

Obecnie zobaczmy, co się robi w tym kierunku w Stanach Zjednoczonych, kraju o szerokiemi zastosowaniami wszelkich udogodnień techniki. Instytut geologiczny opracował tam ciekawy projekt elektryfikacji całego pobraża atlantyckiego pomiędzy miastami Bostonem a Waszyngtonem.

Planowana jest budowa 1560 km linii elektrycznej o napięciu 220 tysięcy voltów i około 4500 km. — o napięciu 110.000 v.

Istniejące obecnie 1930 km. trakcji elektrycznej o napięciu 33.000 volt, oddane będą na usługi miejscowego przemysłu.

W ten sposób w 1930 roku Stany Zjednoczone posiadać około 8000 km. trakcji elektrycznej, co pochłonie 104.000.000 dolarów, a wraz z kapitałem dotąd włożonym dojdzie do sumy 1.109.564.000 dol.

Ulokowanie tak wielkiego kapitału w przedsiębiorstwie komunikacyjnym nie dałoby się pomyśleć bez odpowiednich zysków. Prócz tego elektryfikacja jednego tylko pobraża zaoszczędzi zużycie węgla w ilości 45.000.000 ton ogólnej

wartości 180.000.000 dolarów, a więc 18 proc. kapitału.

Jeśli teraz z całej sieci kolejowej wybierze się, jako zdadne do elektryfikacji, 31.000 km. to oszczędność roczna węgla zużywanego na cele komunikacyjne, wzrośnie do 8.200.000 ton, nie zmniejszając a nawet nieraz zwiększając sprawność trakcji.

Koszt elektryfikacji tych kolei, obliczony z grubą wyceną 500 miljonów dolarów, dając około 14 proc. rocznego zysku.

To krótkie zestawienie wykazuje, iż elektryfikacja kolei przyczynia się do zwiększenia sprawności, zmniejsza znacznie zapotrzebowanie węgla i daje bardzo dobre zyski.

Czyżby u nas w kraju nie można było znaleźć kapitałów, potrzebnych na zaprowadzenie trakcji elektrycznej na projektowanych liniach Warszawa—Zyrardów i Warszawa—Modlin i czy ta wielka oszczędność węgla nie byłaby dla nas bardzo ważna?

Tymczasem niema jakoś nadziei na uruchomienie pierwszych kolei elektrycznych, a wszędzie zażraniem planują już stopniowo przejść do napędu elektrycznego z zupełnym wyczerpaniem kosztownych, a niedogodnych lokomotyw parowych.

Emka.

OGŁOSZENIA

Jedyna rządowa linia amerykańska do Ameryki i Kanady
udziela bezpłatnie pasażerom informacji i wskazówek, aby umożliwić im prędkie osiągnięcie numeru rejestracyjnego przed wstąpieniem emigracji.

Najbliższe odjazdy:
President Roosevelt 28 lutego 4 kwietnia
President Arthur 7 marca 11 kwietnia
President Fillmore 14 marca 18 kwietnia
President Harding 21 marca 25 kwietnia
George Washington 28 marca 2 maja.

UNITED STATES LINES

WARSZAWA 26-30 WILNO 67 ŁÓDŹ 5
Senatorska 26-30 Wielka 67 Senatorska 5
LWÓW, Kościuszki 2

Sala Filharmonii — Dzielna 20.

JUTRO t. j. w sobotę
o g. 4-ej po poł.

Pierwsze Wielkie Przedstawienie dla DZIECI
podług następującego programu:

Część I.

1. Prolog—wypowie Edward Kucharski.
2. Wale muz. Kresla—odtańczą Ksienka Kuszpietowska i Daniel Gaubler.
3. Kotek się myje—muz. Montuski Rybka Skowroneczek — muz. Noskowskiego odśpiewa Helena Zbońska-Ruszkowska (primadonna Opery Warszawskiej).
4. Mała Sabca — Gdzie wina — W ogródeczku — wypowie S. Letnia Fenia
5. Zabawa w koniki—odtańczą Ksienka Kuszpietowska i Daniel Gaubler.

Część II.

6. Bitwa pod Grunwaldem — Podróż Karolka na koziołku — Historia pruskiego nauczyciela — O Janku kręcieliu — wypowie autor Benedykt z przeczczami art. mal. K. Maciejewicza.
7. Idylla dziecięca — odtańczą Ksienka Kuszpietowska i Daniel Gaubler
8. Jako pajacyk — bawić będzie Edward Kucharski.
9. Taniec holenderski — Moment musical odtańczą 8-letnia Fenia
10. Spół, małe kszątko—muz. Mozarta Baj — muz. Hermana — U sikorek — muz. L. Blech—odśpiewa Helena Zbońska-Ruszkowska.
11. Pjaacyk i Markietanka — odtańczą K. Kuszpietowska i Daniel Gaubler.

Część III.

Konkurs deklamacji
poprowadzi technicznie Edward Kucharski, który wypowie z estrady warunki konkursu.

Bilety w kasie Filharmonii, Dzielna 20.

Szybko i punktualnie

DOSTARCZAMY

DO ROSJI

żywność, pieniądze oraz rzeczy (ubrania, obuwie, bieliznę, sprzęty domowe i t. p.) —

Wypłacamy Rosji, w każdej walucie lub według najwyższego kursu sowieckich pieniędzy.

Przyjmujemy przekazy pieniężne z Rosji w każdej walucie. 719-1

Przeprowadzamy w Rosji wszelkiego rodzaju transakcje handlowe i finansowe, realizację rozmaitych ruchomości i nieruchomości.

„Two Kosmo-Russ“
Warszawa, Gęsia 13, w podwórzu.

General. przedstawicielstwo na całą Polskę „Rosyjsko-Baltyckiego Lloyd“ w Berlinie.

Żądajcie prospektów załączając znaczek poczt. na Mk. 790.

Szpagat konopiany

Częstochowski 322-8

po cenie fabr. sprzedaje Skład papieru i mat. piśm.

I. WOŹNICA, Piotrkowska № 126,
sównież Księgi: wypisy, obrotowe od nie-
szczęśliwych wypadków, uwagi Inspekt. pracy i t. p.

Planta — Planta — Planta

Sp. Akc. „PLANTA“

poleca wypróbowane mieszanki roślinne

ASTMOZA do picia przeciw duszycy (astmie).

LAPIFELOZA o przyjemnym smaku prze-
ciw kamieniom żółciowym.

KAPILOSAN do wzmożenia włosów i
mycia głowy.

Sp. Akc. „PLANTA“, Warszawa, Chłodna 43. Tel. № 102-12.

Przedstawicielstwo i główna sprzedaż: 969-18

Tow. Akc. Ł. Spiess i Syn, Piotrkowska № 107.

MEBLE gabinetowe kryte skórą i gobelinem

DIWANY Łóżek metalowych

Fabryczny skład: Konrada, Jarnuszkiewicza i S-ki
Wyroby B-ci Thonet
Materacy.

Kompletne urządzenia pokoi:
Stołów, Sypialnych, Salonów i Gabinetów.
Mebel Koszykowe—Mebel biurowe—Kuchnie białe
MAGAZYN MEBLI

Wł. ROMISZOWSKIEGO, Łódź, Piotrkowska Nr. 116
Telef. 21-61. I piętro, front. Telef. 21-61.

Przyjmuje zamówienia na wszelkie roboty z zakresu stolar-
stwa i tapicerstwa. 2094-3

Wiedeński
Miedzynarodowy Jarmark
18. do 24. Marca 1923

Korzystna
okazja zakupu
dla wszelkich gałęzi

4000 wystawców z Kraju i zagranicy

Wszelkich informacji udziela
Wiener Messe A. G. Wien VII., Messepalast

jako też honorowe przedstawicielstwo i oficjalne miejsce
informacyjne w **Łodzi:** Finkenstein, Heyman & S-ka
ul. Krótka 5. 358-4

Dobra Reklama
to dźwignia
dla handlu i przemysłu!

Oryginalne ogłoszenia umieszcza
we wszystkich dziennikach po cenie redakcyjnej

Dział Ogłoszeń i Reklam
przy **Biurze Informacji Prasowych**

„BIP“
ŁÓDŹ, Cegielniana 40.

Potrzebujesz pracownika,
robotnika lub służącą?

Wstap lub zatelefonuj do Państwowego
Urzędu Pośrednictwa Pracy, Al. Kościuszki
№ 9, tel. 184. — **UWAGA!** Poszukują
pracy żołnierze zdemobilizowani,
reemigranci z Niemiec i repatrianci.

Długoletni handlowy kierownik
poważnego Doma Handlowo-Przemysłowego, ab-
solwent Wyższej Szkoły Handlowej w Wrocławiu,
z poważnymi referencjami, korespondent w trzech
językach przyjmie sąsiednie na godziny ewent.
stałe kierownika tylko poważnej firmy. Oferty
pod „P O“ w administracji „Głosu“.

Absolwent
zagranicznej politechni-
ki, mechanik, poszuka-
je praktyki fabrycznej.
Oferty sub „K. R. 13“ do
admin. „Głosu“ 913-1

Najlepsza, najhygienicz-
niejsza przysypka dla
dzieci

Podr. „DZIWI“ z kogut-
kiem.
Sprzedają apteki i składy
apteczne. Apteka W. So-
kolowicza, Przejazd 19.

Samodzielny
buchalter obeznany z
wszelką pracą biurową
poszukuje odpowiedniej
posady. Zgłoszenia pod
„K. S. R“ do „Głosu Pol.“

Wiedeńskie
KAPELUSZE DAMSKIE

Modele, kopje, zamówienia i przeróbki
obejrzeć można przy ul. Dzielnej № 35 (róg
Skwerowej) m. № 2; front, parter, od godz. 1
po południu. Tamże do sprzedania jumpy
jedwabne oraz wiedeńska hatystowa bielizna.

Do sprzedania 875-2

1 maszyna darowa
25-konna
10 atm. ciśnienia, 250 obrotów
w bardzo dobrym stanie.
Do obejrzenia w stanie czynnym do d. 24 bm.

Tow. Akc. S-rów K. Anstadta,
przy ul. Pomorskiej № 36.

Książki szkolne

encyklopedje, dzieła klasyczne, beletrystykę w je-
zykach polskim, rosyjskim i niemieckim kupuje
Leon Tuwim, Piotrkowska № 17, II p., m. 35.
2641-2

Poszukiwane, tylko w większych ilościach:
Mączka kartoflana Superior
i Prima
oraz **Dextrina** każdego gatunku. Oferty piś-
mienne lub telegraficzne: Czekalski i Fawlow-
ski, Warszawa, Nowy Świat 46. 716-8

MŁODY CZŁOWIEK
z branży kolejowej lub żelaznej, tylko pierw-
sorzędna siła, ze znajomością języka pol-
skiego i niemieckiego natychmiast poszuki-
wany dla specjalnej firmy kolejowej.
Oferty pod „M 125, Rudolf Mosse, Byd-
goszcz, Dworcowa 61“. 969-2

MŁODZIENIEC
z 6-cio kl. wykształceniem, absolw. Szkoły
Włókienniczej wydz. mech., **przyjmie posadę**
praktykanta w dziale kreślenia, lub prze-
działniczym. Łaskawe oferty pod „S. H.“ upra-
szam składać w admin. „Głosu“. 000-3

Palacz - maszynista
potrzebny do fabryki. Wierzbowa
№ 46. Zgłoszenia 9-12. 978-2

Elegancki, półkryty
POWOZIK
na gumach, do sprzedania. Wiadomość: Wól-
czańska 7, u dozorczy. 000-0

Lecznica chorób zębów
Lekarza-dentysty H. PRUSS
145, Piotrkowska 145.
Plombowanie, wprawianie zębów.
OPLATA PODŁUG TAKSY.

Lecznica lekarzy specjalistów
ul. Piotrkowska 17 (drugie podwórze).
przyjmuje chorych we wszystkich specjalnościach
od godz. 9 do 5 wiecz. Cena za poradę 3000 mk. ope-
racje i opatrunki od umowy. 509

W piątek, dn. 25 bm. punktualnie o godz.
8-ej wiecz. w lokalu Stowarzyszenia Techników,
Andrzeja 3, wygłosi odczyt p. prof. Włodzimierz
Wroński na temat:

**„O RACHOWANIU MASZYNOWEM
Z OBRAZAMI ŚWIETLNYMI.“**

O jaknajbliższych przybycie członków oraz
gości wprowadzonych uprasza

974-1 Zarząd.

WYWIAD
Łódź, Piotrkowska № 104.

Biuro Kredytowo-informacyjne
założone przez polskie instytucje finansowe
Sp. z ogr. odp.

Dostarcza informacji o zdolności kredytowej i
organizacji firm handlowych i przemysło-
wych oraz osób, trudniących się hand-
lem i przemysłem w całym państwie
i zagranicą. Dostarcza adre-
sów firm i przedsiębiorstw. 2390-3

Poszukuje się 150-
przedstawicieli i
korespondentów,
za wysoką prowizją.
Oferty pod: „TORUN“
Skrytka pocztowa № 4.

Dr. med.
Lubicz
Cegielniana 43.
Choroby skórne, wene-
ryczne i moczościowe
Leczenie szt. słońcem wyży-
Przyjmuje od 9—1 i od 5 do 8
Dla pań oddzielna poczekalnia. 157-15

Dr. med.
Braun
Południowa № 23.
Specjalista chorób
skórnych i wenerycznych.
Przyjmuje od 8—10 i od 1—3
Łódź—3. Pante 4—3.

Dr. L. Prybulski
Choroby skórne, wło-
sów, weneryczne i mo-
czościowe.
Leczenie światłem (Lampa
kwarcowa) i promieniami
Roentgena.
Zawadzka nr. 1.
Przyjmuje od 9—1 i od 5 do 8
Dla pań od 4—5.

Ogłoszenia drobne:

Nauka i wychowanie.
(Za wyraz 100 mk.)
Rebłanka, wychowaw-
czyni z kilkoletnią
praktyką ma wolne go-
dziny popołudniowe. Oferty
do „Głosu“ sub „Wolne“

lekcji matematyki u
działa rutynowany in-
struktor, absolwent po-
litechniki. Zgłoszenia
pod „Instruktor“ do
administracji. 972-2-3

nauczycielka u d z i e c i
lekcji polskiego, nie-
mieckiego i przygotowa-
nie we wszystkich przed-
miotach. Oferty do „Gło-
su Pol.“ pod „M. P.“

Posady i prace.
Poszukiwane.
(Za wyraz 80 mk.)
Buchalter-bilansista po-
szukuje posady. Ofer-
ty do admin. „Kurjera
Włecz.“ sub „O. 74“
160-2-pp

Ogrodnik przy j m u j e
wszystkie roboty wio-
senne w zakresie ogro-
dnictwa wchodzące. Prze-
jazd 33-4 Majkowski.
967-3-pp

Doniesienia rozmaite.
(Za wyraz 100 mk.)
kuszerka P i p i k o w a
przyjmuje zamówienia
pań miejscowych i przy-
jezdnych. Piotrkowska
№ 132. 822-10-d

psy młode czyste rasy
Doberman sprzedam.
Lipowa 45 m. 3. 09-2-d

szuknie do rocznego haftu
przyjmuje Zofia Lan-
dau-Glacierowa, ul. Piotr-
kowska 114. 2775-3-d